

Exempel på arbetsuppgifter under PTP

Den praktiska tjänstgöringen för psykologer (PTP) syftar till att ge nyexaminerade psykologer en bred erfarenhet av yrket, innan de kan erhålla legitimation. Det är alltså viktigt att PTP-psykologer uppnår tillräcklig kompetens inom olika områden, vilka har specificerats i Socialstyrelsens föreskrifter för PTP (SOSFS 2008:34).

Det individinriktade psykologarbetet ska innehålla övning inom följande fyra områden: utredning, bedömning, behandling, och rådgivning. Det övriga psykologarbetet kan utgöras av "t.ex. psykologisk utredning avseende grupper och organisationer, förebyggande insatser, arbete med organisationsförändring, rådgivning, konsultation, metodutveckling och utvärdering samt handledning och undervisning" (HSLF-FS 2016:39).

De flesta verksamheter ger en fördjupad och bred erfarenhet inom alla dessa områden, men specifika arbetsuppgifter och fördelningen kommer att variera. Nedan följer exempel på arbetsuppgifter under PTP inom olika verksamheter: [primärvård](#), [psykiatrisk vård](#), [somatisk vård](#), [habilitering](#), [mödra- och barnhälsovård](#), [förskola och skola](#), samt [arbetsförmedling](#).

Primärvård

Psykologisk utredning i form av tex strukturerad screening av neuropsykiatriska tillstånd. Psykiatrisk utredning och differentialdiagnostik vid ångest, depression, stress och insomni. Skriva remiss för vidare utredning eller behandling vid svår psykisk ohälsa eller misstänkt neuropsykiatriskt tillstånd.

Psykologisk bedömning av vårdnivå och lämpliga insatser. Diagnostik av ångest, depression, stress och insomni. Bedömning inför psykologisk behandling eller psykoterapi. Remiss till specialiserad vård.

Psykologisk behandling med tex KBT, PDT, IPT, ACT, MI, eller metakognitiv terapi. Fokus på psykisk ohälsa, tex ångest, depression, stress, och sömnbesvär. Behandling kan omfatta kontakt med närstående, ges i gruppformat eller som terapeutiskt stöd vid självhjälp.

Psykologisk rådgivning inkl. psykoedukation, individuellt eller i grupp, till patienter och anhöriga. Kan gälla självhjälpstrategier vid kris- och stressreaktioner eller psykoedukation vid sömn- och ångestbesvär. Kan ges som egenvårdsråd eller som del i en behandling.

Övrigt psykologarbete, tex metodutveckling i form av planering och systematisk utvärdering av vårdinsatser; undervisning/föreläsningar för andra professioner; bidra med psykologisk kunskap i interprofessionellt samarbete, exempelvis gällande evidensbaserade psykologiska behandlingsalternativ till medicinsk behandling; eller öppna föreläsningar för allmänheten.

Psykiatrisk vård

Psykologisk utredning inklusive testning, halvstrukturerad intervju och anamnes med frågeställning om autism, ADHD eller begåvningsnivå. Utredning av personlighetssyndrom inklusive halvstrukturerad intervju och anamnes. Psykiatrisk basutredning. Differentialdiagnostiska överväganden.

Psykologisk bedömning av vårdnivå och lämpliga insatser. Diagnostisering av olika psykiatriska tillstånd. Differentialdiagnostiska överväganden. Bedömning inför psykologisk behandling eller psykoterapi.

Psykologisk behandling med tex kognitiv beteendeterapi (KBT), psykodynamisk terapi (PDT), interpersonell terapi (IPT), Acceptance and Commitment Therapy (ACT), motiverande samtal (MI), eller metakognitiv terapi. Fokus på psykiatriska tillstånd, såsom ångestsyndrom, depression, trauma, tvångssyndrom, psykosjukdomar, bipolaritet, neuropsykiatriska tillstånd eller personlighetssyndrom. Behandling kan omfatta kontakt med närstående och/eller ges i gruppformat.

Psykologisk rådgivning avseende diagnos, problembeteenden och strategier, inkl. psykoedukation, psykologiskt stöd eller krishantering. Detta kan ske individuellt eller i grupp, till patienter och anhöriga. Rådgivning kan ges som en kortvarig, stödjande och vägledande insats för att öka förståelse, främja coping och motivera till tex behandling. I psykiatri ges dock rådgivning vanligen inom ramen för bedömning, utredning eller behandling samt inom jourverksamhet.

Övrigt psykologarbete, tex metodutveckling av patientinformation och behandlingsmaterial; utvärdering av insatser, rutiner eller flöden; upprättande av nya rutiner och mallar; utvecklingsarbete; handledning eller konsultation för BVC, skola, socialtjänst, psykologstudenter, eller administrativ personal; undervisning för kollegor; eller psykoedukativa insatser (bedöms i enskilt fall om det ska räknas som individinriktat eller övrigt psykologarbete).

Somatisk vård

Psykologisk utredning inklusive testning, halvstrukturerad intervju och anamnes med neuropsykologiska frågeställningar vid tex förvärvad hjärnskada, neurologisk sjukdom eller neurodegenerativ sjukdom. Differentialdiagnostiska överväganden.

Psykologisk bedömning av vårdnivå och lämpliga insatser, såsom behov av psykologisk utredning eller behandling. Bedömning av psykisk ohälsa och psykiatrisk diagnostisering.

Psykologisk behandling med tex ACT, KBT, eller MI. Fokus på neuropsykologisk, kognitiv rehabilitering, funktionsnedsättning, affektreglering, att leva med smärta, eller sekundära ångest- och affektiva syndrom.

Psykologisk rådgivning inkl. psykoedukation avseende rehabilitering, psykisk ohälsa, och psykologisk funktionsnedsättning till patienter och anhöriga, individuellt och/eller i grupp.

Övrigt psykologarbete tex handledning inom egen och närliggande verksamhet, eller omvårdnads-/avdelningspersonal; undervisning såsom stroke- eller MS-skola för patienter, anhöriga eller personal inom egen och närliggande verksamheter; konsultation till personal inom närliggande verksamheter; samverkan; metodutveckling gällande att ta fram utbildningsmaterial; eller utvärdering av insatser, patient- och anhörigenkäter, registersystem, eller testmateriel.

Habilitering

Psykologisk utredning av intellektuell nivå eller adaptiv/exekutiv förmåga (dvs. kognitiv utredning). Neuropsykiatrisk/neuropsykologisk screening eller utredning med frågeställning autism eller ADHD. Differentialdiagnostiska ställningstaganden. Skriva remiss för vidare utredning eller behandling.

Psykologisk bedömning av vårdnivå, lämpliga insatser eller remiss till vårdgrannar. Ställningstagande till nödvändiga anpassningar. Bedömning av tex psykisk ohälsa, inför psykologisk behandling. Bedömning av adaptiv och intellektuell/exekutiv förmåga. Underlag för intyg till Försäkringskassa, skola, arbetsplats eller annan sysselsättning.

Psykologisk behandling av psykisk ohälsa kopplat till funktionsnedsättning, såsom ACT (tex NeuroACT/Navigator ACT), tillämpad beteendeanalys (TBA, tex inlärningsprogram EIBI), MI, social färdighetsträning, föräldraträning, positivt boendestöd, eller mindfulnessbaserad stressreduktion. Fokus på tex sociala färdigheter, relationer, ångest, nedstämdhet, stress/krav, impuls kontroll, affektreglering, problem- och riskbeteenden, ätande, och kommunikation. Behandling med patient och/eller nätverk.

Psykologisk rådgivning gällande diagnos, problembeteenden och strategier för anpassning, individuellt eller i grupp, till patient och/eller nätverk (såsom anhöriga, förskola/skola, boende, daglig verksamhet, assistenter), tex med PRISMA, SCOPE, eller Utforska autism. Psykoedukation om vardagsfärdigheter, känsloreglering, ångest/nedstämdhet och acceptans. Rådgivning till nätverk gällande funktionsnedsättning, bemötande av problembeteenden, socialt samspel och relationer.

Övrigt psykologarbete tex metodutveckling av bildstöd eller utbildningsmaterial; anpassning för ökad tillgänglighet; upprätta rutiner och mallar; utvärdering av insatser; handledning av kollegor eller personal i förskola/skola; undervisning om funktionsnedsättning och relaterade utmaningar till patienter, anhöriga, kollegor eller närliggande verksamheter; eller konsultation till närliggande verksamheter.

Mödra- och barnhälsovård

Psykologisk utredning av barn upp till 6 år med frågeställning autismspektrumtillstånd. Utredningen innefattar anamnes, strukturerade test såsom Griffith utvecklingsskala, skattningsskalor, förskoleobservation, och/eller team/hembesök.

Psykologisk bedömning av psykisk ohälsa hos blivande föräldrar samt hos föräldrar med barn 0-6 år, tex screening för oro, förlossningsrädsla och förlossningsdepression (tex EPDS, BDI och BAI). Bedömning av psykisk ohälsa och utveckling hos barn upp till 6 år (tex DC:0-5).

Psykologisk behandling med tex KBT vid förlossningsrädsla och KBT eller IPT vid förlossningsdepression. Samspelsbehandling med fokus förälder-barn.

Psykologisk rådgivning avseende föräldrablivande, föräldraskap och barns utveckling. Förebyggande insatser och föräldrastödsprogram, tex International Child Development Programme, ICDP. Rådgivning i samband med barnbedömning.

Övrigt psykologarbete tex konsultation till barnmorskor eller sjuksköterskor; deltagande i gruppverksamhet; metodutveckling; utvärdering av insatser; föreläsning till andra yrkesgrupper gällande tex screening för förlossningsdepression, stödsamtal eller utvecklingspsykologi.

Förskola och skola

Psykologisk utredning av intellektuell funktionsnedsättning, svårigheter i inläringssituationen eller andra skolrelaterade svårigheter. Diagnostisering och differentialdiagnostik.

Psykologisk bedömning av behov av stöd/anpassning eller inför vårdhänvisning/remiss. Initiala suicidriskbedömningar. Bedömningar av effekt efter insatser.

Psykologisk behandling av skolrelaterad problematik (t.ex. relationella svårigheter, bristande motivation, utagerande, inläringssvårigheter och skolfrånvaro) kopplat till psykiskt mående (t.ex. ångest, depressivitet, neuropsykiatriska besvär eller funktionsnedsättning). Evidensbaserade behandlingar såsom MI, Collaborative Proactive Solutions eller KBT (tex exponering för att närma sig skolan eller stresshantering) med elev och eventuellt pedagog.

Psykologisk rådgivning till pedagog, rektor och/eller elevhälsoteamet gällande enskilda elever med psykisk ohälsa, funktionsnedsättning, fysiska begränsningar eller problematisk skolfrånvaro. Rådgivande samtal i syfte att skapa goda förutsättningar för hälsofrämjande lärmiljöer och gott bemötande utifrån elevens behov. Deltagande samverkansmöten gällande elev.

Övrigt psykologarbete tex hälsofrämjande och förebyggande insatser på grupp- och organisationsnivå; handledning eller konsultation till skolläda och pedagogisk personal i grupp eller enskilt; utrednings- och utvecklingsuppdrag på grupp- och organisationsnivå; utbildningsuppdrag gentemot personal i förskola/skola och/eller föräldrar; deltagande i resursteam och elevhälsoteam; chefsstöd till skolläda; implementering av metoder.

Arbetsförmedling

Psykologisk utredning inkl. begåvnings-test, personlighetstest, intresseinventorier, urval av arbetssökande inför en specifik utbildning eller rekrytering.

Psykologisk bedömning av arbetsförmåga, kompetens, motivation och personliga egenskaper.

Psykologisk behandling inför inträde eller återgång i arbete med inslag av tex KBT eller MI.

Psykologisk rådgivning tex karriärvägledning och vid återgång i arbete.

Övrigt psykologarbete tex konsultation och rådgivning till arbetsförmedlare och arbetsgivare; utbildnings till arbetsförmedlare; psykosocialt anpassningsstöd på arbetsplats för arbetssökande och arbetsgivare; arbetsanalys och yrkeskravsanalys inför anpassning av arbetsplats och/eller rekrytering av medarbetare; samverkan med externa aktörer och andra myndigheter; utvärdering; metodutveckling; grupp vägledning.